

6-й клас

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Вид навчальної діяльності
<p style="text-align: center;">ВСТУП</p> <p style="text-align: center;">Краса та багатство української мови</p> <p><u>Ціннісні орієнтири</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Усвідомлення естетичної цінності української мови, її багатства. • Необхідність вільного володіння державною мовою. • Повага до історії та культурного надбання українського народу, розуміння ментальності народу. • Усвідомлення цінності соціального спілкування. Прагнення етично взаємодіяти у віртуальному просторі. • Розпізнавання маніпулятивного спілкування та оцінювання його як небезпечного й небажаного. Необхідність протистояння маніпулятивним впливам. • Усвідомлення себе як невід’ємної частини природи. Потреба пізнавати світ. 		
<p><i>Учень / учениця:</i></p> <p>уважно слухає монологічні / діалогічні висловлювання, зважаючи на мету та умови спілкування, особливості текстів</p> <p>розуміє та відтворює зміст почутого повідомлення, толерантно реагує, використовуючи формули мовного етикету, етично висловлює власне ставлення до почутого</p>	<p style="text-align: center;">МОВНА ЛІНІЯ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Українська мова – милозвучна, мелодійна, співуча, дзвінка, барвиста. • Багатство української мови: словниковий склад, фразеологізми, крилаті вислови, синоніми, різноманітні суфікси й префікси, граматичні форми, синтаксичні синоніми (<i>стилий огляд</i>). <p style="text-align: center;">ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Чому українську мову називають багатою скарбницею? 2. Чому треба знати й берегти рідну мову? 	<p style="text-align: center;">МОВЛЕННЄВА ЛІНІЯ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Міркування та відповіді на запитання за змістом висловлень відомих людей про значення мови в житті людини й суспільства. • Розповідь за запропонованою опорною схемою чи таблицею про багатство української мови. • Колективне «наповнення» запропонованого малюнка поетичними, мелодійними словами. • Виконання проєкту (публічний виступ про красу й багатство української мови з

<p>у разі потреби грамотно перепитує співрозмовника для уточнення деталей</p> <p>характеризує почуте повідомлення з погляду основних правил спілкування, дотримується їх</p> <p>добирає стиль мовлення відповідно до мети, потреб і умов спілкування</p> <p>складає та оформлює власне висловлення згідно з ustalеними мовними нормами</p> <p>створює невеликі типові повідомлення на спеціальних (захищених) цифрових сервісах і в соціальних мережах</p> <p>розрізняє тексти різних стилів і типів</p> <p>дотримується норм етикету під час онлайн-спілкування</p> <p>взаємодіє з іншими особами у цифровому середовищі, дбаючи про безпеку</p>	<p>3. Які слова можна назвати мелодійними, ніжними, сердечними? Чи багато таких слів в українській мові?</p> <p>МОВЛЕННЄВА ЛІНІЯ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Мовлення та спілкування (<i>повторення і поглиблення вивченого; практично</i>): <ul style="list-style-type: none"> - види мовленнєвої діяльності; - загальне уявлення про ситуацію спілкування та її складники (адресат мовлення, адресант мовлення, тема й основна думка висловлення, мета й місце спілкування). • Типи мовлення (<i>повторення вивченого</i>). 	<p>використанням самотійно підготовлених постерів, малюнків, слайдів тощо).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Аналізування ситуації спілкування, визначення її складників. • Читання, аудіювання текстів, що належать до різних типів мовлення. • Аналізування прочитаного, відповіді на запитання за змістом прочитаного. • Сприймання під час читання авторської оцінки інформації, прямо вираженої в тексті. • Складання висловлення за коміксом (малюнком) з урахуванням ситуації спілкування. <p>Урок розвитку мовлення</p> <p>Складання та розігрування діалогів відповідно до запропонованої ситуації спілкування, зокрема:</p> <ul style="list-style-type: none"> - етикетного характеру (вітання, знайомство, пропозиція допомоги) з використанням формул мовленнєвого етикету; - щодо безпеки спілкування телефоном та в соціальних мережах; - телефонних розмов, що передбачають уникання небажаного й небезпечного спілкування, протистояння маніпулятивним впливам; - за коміксом чи малюнком.
<p>Очікувані результати</p>	<p>Пропонований зміст навчального предмета</p>	<p>Вид навчальної діяльності</p>

ПОВТОРЕННЯ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ ВИВЧЕНОГО

Синтаксис і пунктуація. Орфографія

Ціннісні орієнтири

- Повага до прав і свобод людини. Розуміння особистістю своїх прав, свобод, обов'язків.
- Потреба дотримуватися високого рівня культури міжособистісних стосунків.
- Здатність перетворювальної діяльності з внесенням елементів краси в усі сфери життя людини.
- Усвідомлення краси природи як унікального явища та її значення в житті людини.
- Усвідомлення негативного впливу шкідливих звичок, залежності від соціальних мереж, комп'ютерних ігор тощо.

Учень / учениця:

вичерпно відповідає на запитання за змістом почутого повідомлення

формулює тему та основну думку тексту

розрізняє тексти різних стилів і типів

визначає актуальність і несуперечливість тексту (наприклад, чи наведена інформація є правдивою, актуальною, не містить суперечностей) на основі власного досвіду та досвіду інших осіб

створює письмові тексти визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету,

МОВНА ЛІНІЯ

- Словосполучення і речення. Види речень за метою висловлювання та емоційним забарвленням.
- Головні і другорядні члени речення.
- Звертання, вставні слова (сполучення слів), однорідні члени речення.
- Складне речення.
- Пряма мова. Діалог.
- Основні орфограми та пунктограми (за вибором учителя).

МОВЛЕННЄВА ЛІНІЯ

- Стилї мовлення (повторення вивченого). Поняття про офіційно-діловий стиль; ділові папери.

МОВНА ЛІНІЯ

- Визначення головного і залежного слова у словосполученні, членів речення, однорідних членів речення, звертань, вставних слів (сполучень слів), простого і складного речення.
- Виписування словосполучень.
- Добирання синонімічних словосполучень.
- Визначення пунктограм, обґрунтування вживання розділових знаків, записування правильно речень із вивченими пунктограмами.
- Визначення в словах орфограм, обґрунтування написання слів, записування правильно слів з орфограмами.
- виправлення орфографічних і пунктуаційних помилок.
- Розв'язання ситуаційних завдань, пов'язаних з

<p>адресата, власний життєвий досвід</p> <p>складає та оформлює власне висловлення згідно з ustalеними орфографічними, граматичними, пунктуаційними нормами</p> <p>виокремлює та розрізняє мовні одиниці різних рівнів (тексти, речення, словосполучення, слова)</p> <p>вирізняє окремі мовні явища у своєму та чужому мовленні, пояснює їх суть</p>		<p>уживанням речень, різних за метою висловлювання та емоційним забарвленням.</p> <p>МОВЛЕННЄВА ЛІНІЯ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Складання речень зі звертаннями, вставними словами (сполученнями слів), однорідними членами речення, складних речень, речень із прямою мовою. • Складання простих речень указаної тематики з використанням поданих словосполучень. • Поширення простих речень однорідними членами. • Складання усного висловлення, пов'язаного з конкретною життєвою ситуацією (з використанням указаних синтаксичних засобів та обґрунтуванням свого вибору). • Обмін думками на теми, пов'язані із ціннісними орієнтирами. • Добирання заголовка до тексту. • Відповіді на запитання за змістом прочитаного чи почутого. • Складання листа (наприклад, до осені, музики, міста) з використанням риторичних звертань та однорідних членів речення (<i>письмово</i>). • Складання тексту листівки (електронного листа), що містить привітання з Днем учителя (днем народження, сімейним святом) із використанням звертань,
--	--	---

		<p>вставних слів (сполучень слів) та однорідних членів речення.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Складання письмово діалогу-розпитування про заплановану подію (наприклад, канікули). • Виразне читання вголос та обговорення текстів (уривків) різних стилів. <p>Урок розвитку мовлення Складання оголошення для розміщення на вебсайті (на шкільній дошці оголошень) про очікувану подію (екскурсію, поїздку до музею, відвідання театру та ін.).</p>
--	--	--

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Вид навчальної діяльності
<p>ЛЕКСИКОЛОГІЯ. ФРАЗЕОЛОГІЯ</p> <p>Групи слів за походженням та вживанням. Написання слів іншомовного походження. Фразеологізми</p> <p><u>Ціннісні орієнтири</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Збереження та примноження матеріального багатства українського народу. • Почуття любові до свого рідного краю. Гордість за свій народ. • Інтерес до професійної діяльності рідних, знайомих. Прагнення мати професію, успішно діяти. • Відкритість до інновацій, готовність продукувати нові ідеї. • Повага до людей, доброзичливість, вихованість. • Цінність здорового способу життя. • Здатність протистояти виявам несправедливості, жорстокості. Неприйняття агресії. 		
<p><i>Учень / учениця:</i> вказує на окремі</p>	<p style="text-align: center;">МОВНА ЛІНІЯ</p> <p>Лексикологія</p> <ul style="list-style-type: none"> • Групи слів за 	<p style="text-align: center;">МОВНА ЛІНІЯ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Тлумачення лексичного значення слова.

<p>особливості, що сприяють або заважають ефективній комунікації в конкретній ситуації спілкування</p> <p>наводить кілька аргументів і прикладів на підтвердження власної позиції, використовуючи типові мовленнєві конструкції, доречні цитати з тексту для увиразнення власних поглядів, ідей, переконань</p> <p>читає тексти різних функціональних стилів і мовленнєвих жанрів у різний спосіб (оглядово, вибірково тощо) відповідно до мети читання</p> <p>виокремлює в тексті мікротеми</p> <p>розпізнає основні виражальні засоби, використовує окремі з них</p> <p>розрізняє тексти різних стилів і типів</p> <p>використовує для розв'язання завдань актуальні та достовірні текстові/медіатекстові джерела інформації</p>	<p>походженням; власне українські слова та слова іншомовного походження (запозичені).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Словник іншомовних слів. • Лексична помилка (тавтологія, калькування, росіянізми, вживання слів у невласливих значеннях тощо) (<i>практично</i>). • Написання слів іншомовного походження: букви <i>и, і</i>; правопис м'якого знака й апострофа; подвоєння букв. • Активна і пасивна лексика української мови: застарілі слова (архаїзми й історизми), неологізми. • Групи слів за вживанням: загальноновживані та стилістично забарвлені слова, діалектні, професійні слова й терміни, просторічні слова. • Пароніми (<i>практично</i>). <p>Фразеологія</p> <ul style="list-style-type: none"> • Поняття про фразеологізм, його лексичне значення. • Фразеологізми в ролі членів речення. • Фразеологічний словник. • Джерела українських фразеологізмів. • Прислів'я, приказки, крилаті вирази, афоризми як різновиди фразеологізмів. <p>ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ</p> <p>1. Чому лексика перебуває в стані безперервних змін?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Добирання українських відповідників до слів іншомовного походження. • Добирання відповідників до діалектних слів. • Розпізнавання в тексті чи реченні (виписування з них) власне українських слів, архаїзмів та історизмів, діалектних слів, професійних слів і термінів. • Обґрунтування вживання в певних стилях застарілих і діалектних слів, стилістично забарвлених слів. • Розподілення слів на лексичні групи та за орфограмами. • Визначення в словах орфограм, обґрунтування написання слів, записування правильно слів з вивченими орфограмами. • Читання вголос слів іншомовного походження (із вивченими в цьому розділі орфограмами) з дотриманням орфоепічних норм. • Укладання словника (назв старовинних речей, діалектних слів, популярних у шкільному житті неологізмів та ін.). • Розв'язання ситуаційних завдань, пов'язаних з уживанням слів. • Лінгвістичне мінідослідження (уживання слів у різних стилях, особливості діалектних слів тощо). • Пояснення значення фразеологізмів (прислів'їв, приказок, крилатих
--	--	--

<p>переказує зміст тексту в різний спосіб відповідно до завдання</p> <p>записує власні міркування або інформацію з інших джерел</p> <p>створює письмові тексти визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід</p> <p>складає та оформлює власне висловлення згідно з усталеними лексичними, стилістичними нормами</p> <p>добирає доречні засоби мовної виразності для оформлення власного висловлення</p> <p>знаходить і виправляє недоліки та помилки в змісті, будові і мовному оформленні власних висловлень</p> <p>коригує текст на основі проведеного аналізу</p> <p>аналізує зміст написаного з погляду цілісності та повноти викладу</p>	<p>2. Чому мови збагачуються словами іншомовного походження?</p> <p>3. Чи можна обійтися без слів іншомовного походження?</p> <p>4. Як з'являються нові слова?</p> <p>5. Чому слова виходять з активного вжитку?</p> <p>6. Що спільного й відмінного між словом і фразеологізмом?</p> <p>7. Як народжуються фразеологізми?</p> <p>8. Навіщо потрібно знати й використовувати фразеологізми?</p> <p>МОВЛЕННЄВА ЛІНІЯ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Текст, його основні ознаки, особливості будови тексту, використання мовних засобів зв'язку речень у тексті (<i>повторення вивченого</i>). • Складний план прослуханого або прочитаного тексту. • Будова елементарного роздуму. 	<p>висловів).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Укладання словника фразеологізмів на позначення певних якостей, ознак чи явищ (або фразеологізмів, що містять певні слова). • Лінгвістичний експеримент (заміна фразеологізмів словами). • Добирання фразеологізмів (прислів'їв, приказок) певної тематики. • Добирання фразеологічних синонімів й антонімів. • Зіставлення фразеологізмів з ілюстраціями. • З'ясування походження фразеологізмів. • Визначення синтаксичної ролі фразеологізмів. • Увідповіднення слів і фразеологізмів; частин прислів'їв. • Робота зі словниками та іншими джерелами інформації. Обмін враженнями щодо здобутої в них інформації. • Лінгвістичні ігри, вікторини. <p>МОВЛЕННЄВА ЛІНІЯ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Аудіювання та читання текстів різних стилів, які містять застарілі, діалектні, професійні, стилістично забарвлені слова чи фразеологізми. • Порівнювання текстів щодо наявності в них слів іншомовного походження, застарілих, професійних слів, термінів, стилістично
---	---	--

<p>виокремлює та розрізняє мовні одиниці різних рівнів (текст, речення, слово)</p> <p>вирізняє лексичні явища у своєму та чужому мовленні, пояснює їх суть</p> <p>порівнює тексти щодо наявності в них певних мовних засобів (застарілих, професійних слів, фразеологізмів тощо)</p> <p>творчо використовує мовні засоби, обираючи із запропонованих варіантів доречні нестандартні рішення, обґрунтовуючи зроблений вибір</p> <p>урізноманітнює власне мовлення завдяки роботі із словниками та довідковими джерелами</p>		<p>забарвлених слів, фразеологізмів.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Складання речень і висловлень зі словами певної лексичної групи та фразеологізмами (з обґрунтуванням свого вибору). • Редагування речень і текстів, у яких допущено лексичні помилки (з коментуванням). • Складання діалогу в офіційно-діловому стилі з використанням стилістично забарвленої лексики. • Створення висловлення з використанням професійних слів, неологізмів (наприклад, про професію батьків чи інших рідних; про свою майбутню професію (мрія); про тих, хто будує кораблі чи вирощує пшеницю). • Складання усного висловлення, пов'язаного з конкретною життєвою ситуацією, з використанням слів певної лексичної групи (наприклад, театральної лексики іншомовного походження). • Складання розповіді про походження певного фразеологізму. • Зіставлення наведеної в тексті інформації (наприклад, риси вдачі людини) з прислів'ями та приказками. • Описування ситуації, у якій може бути доречним певний крилатий вислів. • Складання мінірозповіді з
--	--	---

		<p>використанням прислів'я чи приказки.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Обмін думками на теми, пов'язані із ціннісними орієнтирами. • Створення відеопам'яток щодо написання слів іншомовного походження. • Укладання добірки віршів, пісень чи фрагментів із мультфільмів (фільмів, відеокліпів, реклами), які містять діалектні слова (неологізми, архаїзми тощо). • Проведення флешмобу «Фразеологізми в повсякденному житті» (фото чи відео). • Виконання проєкту (наприклад, створення реклами фразеологізмів; відеоролику про нові слова). <p>Уроки розвитку мовлення</p> <p>1. Усний докладний переказ художнього тексту розповідного характеру з елементами роздуму. Редагування переказу.</p> <p>2. Написання твору-роздуму про вчинки людей на основі власних спостережень і вражень у художньому стилі з використанням фразеологізмів (орієнтовні теми: «Чому треба берегти природу», «Який вчинок можна вважати героїчним»). Редагування твору-роздуму.</p> <p>3. Аналіз письмового твору-роздуму.</p>
--	--	---

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Вид навчальної діяльності
СЛОВОТВІР. ОРФОГРАФІЯ		
<p><u>Ціннісні орієнтири</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Повага до культурних цінностей українського народу, його історико-культурного надбання і традицій. • Оцінювання позитивно вчинків і поведінки людей, які захищають свою країну, морально й матеріально підтримують інших, допомагають їм у біді. • Усвідомлення важливості різних професій та праці в житті суспільства. • Бережливе ставлення до природи. Усвідомлення взаємозв'язку власного здоров'я зі станом екології. • Готовність робити добрі справи, діяти правильно в ситуації вибору. 		
<p><i>Учень / учениця:</i></p> <p>передає з використання окремих способів і засобів візуалізації враження від почутого повідомлення</p> <p>вказує на конструктивні думки, критично і толерантно ставлячись до різних поглядів</p> <p>доброзичливо висловлює своє ставлення до думок інших осіб, зважаючи на неповноту або суперечливість почутої інформації</p> <p>читає тексти різних функціональних стилів і мовленнєвих жанрів у різний спосіб (оглядово, вибірково тощо) відповідно до</p>	<p style="text-align: center;">МОВНА ЛІНІЯ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Змінювання і творення слів. Похідні і непохідні слова. Твірне слово. • Основні способи словотворення: префіксальний, суфіксальний, префіксально-суфіксальний, безафіксний (відкидання від твірного слова префіксів, суфіксів), складання основ (або слів), аббревіація (аббревіатури), перехід слів з однієї частини мови в іншу. • Словотвірний ланцюжок. • Словотвірний розбір слова. • Зміни приголосних під час утворення слів: <ul style="list-style-type: none"> - прикметників та іменників за допомогою суфіксів <i>-ськ-</i>, <i>-ств-</i>; - іменників за допомогою суфікса <i>-ин-</i> від прикметників на <i>-ський</i>, <i>-цький</i>. • Складні слова. Сполучні голосні [о], [е] в складних 	<p style="text-align: center;">МОВНА ЛІНІЯ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Розбір слова за будовою. • Визначення способу творення слова. • Складання словотвірних ланцюжків. • Словотвірний розбір слова. • Розпізнавання, виписування, групування похідних і непохідних слів, форм слів, слів за способами творення, особливостями написання (разом чи з дефісом). • Лінгвістичне мінідослідження (особливості похідних слів, різноманітність способів словотворення, зміни приголосних під час творення слів тощо). • Утворення слів вивченими способами, зокрема складних слів за допомогою сполучного голосного й без нього. • Утворення суфіксальним способом назв осіб за професією чи видом

<p>мети читання</p> <p>співвідносить зміст сприйнятого тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) з історичним і культурним контекстом</p> <p>характеризує порушені в тексті проблеми</p> <p>знаходить у тексті відому і нову інформацію</p> <p>поєднує інформацію, подану в різні способи (словесну, графічну, числову тощо) у межах одного або кількох текстів</p> <p>розпізнає основні виражальні засоби, використовує окремі з них</p> <p>регулює власні емоції під час презентації повідомлення</p> <p>записує власні міркування або інформацію з інших джерел</p> <p>створює письмові тексти визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід</p>	<p>словах. Складноскорочені слова як різновид складних.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Правопис складних слів разом і з дефісом. • Написання слів з <i>пів</i>. <p>ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Як словотвір пов'язаний із розвитком суспільства? 2. Чим словозміна відрізняється від словотворення? 3. Як морфеми допомагають утворювати нові слова? 4. Коли слова переходять з однієї частини мови в іншу? 5. Для чого нам аббревіатури? 	<p>діяльності.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Утворення прикметників від назв населених пунктів, річок, озер за допомогою суфікса <i>-ськ-</i> (<i>дрогобицький, паризький</i> та ін.). • Утворення назв галузей господарства чи ремесел за допомогою суфікса <i>-ств-</i> (<i>бджільництво, садівництво</i> та ін.). • Пояснення утворення і написання назв пам'яток архітектури чи природи (наприклад: <i>Збаразький замок, Урицькі скелі</i>). • Заміна в реченнях назв (сполучень слів) аббревіатурами. • Визначення в словах змін приголосних. • Визначення в словах орфограм, обґрунтування написання слів, записування правильно слів з вивченими орфограмами. • Складання словникових диктантів для взаємоперевірки. • Розгадування і складання ребусів, основою яких є малюнок – корінь слова. <p>МОВЛЕННЄВА ЛІНІЯ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Читання текстів зі складними словами та словами, у яких відбулася зміна звуків під час словотворення. • Складання речень з однозвучними словами різних частин мови (наприклад: <i>черговий</i> (ім.) і <i>черговий</i> (прикм.)). • Виписування складних
--	---	---

<p>складає та оформлює власне висловлення згідно з ustalеними орфографічними нормами</p> <p>виокремлює та розрізняє мовні одиниці різних рівнів (слова, форми слова, частини слова)</p> <p>вирізняє словотворчі та фонетичні явища у своєму та чужому мовленні, пояснює їх суть</p>		<p>слів з тексту та переказування тексту за цими словами.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Створення допису до шкільного вебсайту про українських меценатів з використанням складних слів (наприклад: <i>добродій, милосердя, життєпис, благодійність</i>). • Створення розповіді про віртуальну мандрівку Україною з використанням іменників, утворених від прикметників. • Створення мультимедійної презентації (мінісценарію мультфільму) про пригоди сучасних школярів у Запорізькій Січі (середньовічному Києві, казковій країні та ін.) з використанням прикметників із суфіксами -<i>ськ-</i>, -<i>цьк-</i>, -<i>зьк-</i> (наприклад: <i>козацький, запорізький, молодецький</i> та ін.). • Створення слайдів, (відеоролику) про мандрівку Україною з використанням підписів – іменників, утворених за допомогою суфікса -<i>ин-</i> (<i>Полтавщина, Вінниччина</i> та ін.), або власних назв зі зміною звуків (<i>Збаразький замок</i> та ін.). • Написання мінітвору за початковим реченням «Люди різних професій не можуть обійтися одне без одного». • Складання усного висловлення, пов'язаного з конкретною життєвою
---	--	---

		<p>ситуацією, з використанням складних слів.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Обмін думками на теми, пов'язані із ціннісними орієнтирами. • Виконання проєкту (наприклад, укладання словотвірного словника назв осіб чоловічої та жіночої статі за професією, посадою, званням, видом діяльності).
--	--	--

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Вид навчальної діяльності
<p>МОРФОЛОГІЯ. ОРФОГРАФІЯ</p> <p>Частини мови (оглядово).</p> <p>Іменник як частина мови. Рід, число, відмінки та відміни іменників</p> <p><u>Ціннісні орієнтири</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Усвідомлення потреби в збереженні та примноженні духовного багатства українського народу. Повага до культурних цінностей. • Патріотизм, національна самосвідомість й ідентифікація. • Значущість інтеграції національних та загальнолюдських цінностей. • Прагнення миру та єдності народу. • Усвідомлення цінності власного життя і збереження здоров'я, прагнення бути фізично здоровою людиною. 		
<p><i>Учень / учениця:</i></p> <p>вибірково переказує зміст почутого повідомлення</p> <p>визначає основну мету почутого</p> <p>розпізнає основні виражальні засоби, використовує окремі з них</p> <p>розрізняє тексти</p>	<p style="text-align: center;">МОВНА ЛІНІЯ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Самостійні та службові частини мови, вигук (оглядово). • Іменник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. • Іменники конкретні й абстрактні, загальні і власні, назви істот і неістот (повторення і поглиблення). Збірні іменники. • Велика буква та лапки у 	<p style="text-align: center;">МОВНА ЛІНІЯ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Розпізнавання, виписування та групування іменників за певними ознаками (конкретних, абстрактних, збірних тощо). • Визначення роду, числа, відмінка, відміни, групи іменників. • Визначення в реченні синтаксичної ролі іменника. • Розбір іменника як частини мови. • Лінгвістичне

<p>різних стилів і типів</p> <p>переказує зміст тексту в різний спосіб відповідно до завдання</p> <p>створює письмові тексти визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід</p> <p>складає та оформлює власне висловлення згідно з усталеними орфографічними, граматичними нормами</p> <p>знаходить і виправляє недоліки та помилки в змісті, будові й мовному оформленні власних висловлень</p> <p>пояснює окремі виправлення з урахуванням вивчених правил</p> <p>добирає доречні засоби мовної виразності для оформлення власного висловлення</p> <p>створює невеликі типові повідомлення на спеціальних (захищених) цифрових сервісах і в соціальних мережах</p>	<p>власних назвах.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Рід іменників (<i>повторення</i>). Іменники спільного роду. • Незмінювані іменники. Рід незмінюваних іменників. • Число іменників (<i>повторення</i>). Іменники, що мають форми тільки однини або тільки множини. • Відмінки іменників (<i>повторення</i>). • Поділ іменників на відміни та групи. <p>ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Чому частини мови поділено на самостійні та службові? 2. Чому вивчення частин мови починаємо з іменника? 3. Чому іменник належить до самостійних частин мови? 4. Чи можемо ми обійтися без власних назв? 5. Як уникнути непорозумінь з іменниками спільного роду? <p>МОВЛЕННЄВА ЛІНІЯ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Будова опису приміщення. 	<p>мінідослідження (наприклад, «Іменник означає не тільки предмет»).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Створення «хмари слів» до певної групи іменників чи підтеми. • Доповнення речень іменниками в правильній граматичній формі. • Розв'язання ситуаційних завдань, пов'язаних з уживанням іменників. • Робота зі словником. • Ігри зі словами (вікторини, конкурси). <p>МОВЛЕННЄВА ЛІНІЯ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Аналізування, оцінювання, інтерпретація тексту. • Читання тексту з власними назвами. • Відповіді на запитання за змістом прочитаного чи почутого. • Редагування речень, у яких допущено граматичні помилки. • Складання речень з опорними словами та певного змісту. • Складання усного висловлення, пов'язаного з конкретною життєвою ситуацією (з використанням певних морфологічних засобів та обґрунтуванням свого вибору). • Складання тексту з використанням топонімів. • Проведення флешмобу «Я хочу побувати в...» (публікація в соцмережах
--	--	---

<p>висловлюється у захищеному цифровому середовищі щодо проблем, пов'язаних із власним життєвим досвідом, зокрема навчанням, читацькою практикою</p> <p>демонструє здатність до конструктивної взаємодії у процесі редагування</p> <p>виокремлює та розрізняє мовні одиниці різних рівнів (словосполучення, слова, форми слів)</p> <p>творчо використовує морфологічні засоби, обираючи із запропонованих варіантів доречні нестандартні рішення, обґрунтовуючи зроблений вибір</p>		<p>фото місцевості та підпису до нього з власною назвою).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Складання і розігрування діалогів з незмінюваними іменниками: «Виклик таксі» (<i>таксі, метро, ательє, траса</i>), «У зоопарку» (<i>поні, какаду, гризли</i>); «У магазині» (<i>броколі, ескімо, авокадо</i>). • Складання допису до вебсайту про подію із життя класу з використанням географічних назв чи прізвищ. Аналіз цього допису. • Складання плейлиста чи добірки пісень, у текстах яких є власні назви (незмінювані іменники, іменники у кличному відмінку тощо). • Складання алгоритму (наприклад, визначення відміни іменників чи роду незмінюваних іменників). • Створення та розв'язування кроссенсів (за вивченим матеріалом). • Обмін думками на теми, пов'язані із ціннісними орієнтирами. <p>Урок розвитку мовлення Письмовий вибірковий переказ художнього тексту, що містить опис приміщення. Редагування тексту переказу.</p>
---	--	--

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Вид навчальної діяльності
-------------------------------	---	---------------------------

МОРФОЛОГІЯ. ОРФОГРАФІЯ

Відмінювання та правопис іменників

Ціннісні орієнтири

- Повага до особистості. Почуття честі, гідності.
- Розуміння явищ природи, знання народних прикмет.
- Здатність до конструктивної взаємодії дітей між собою та з дорослими.
- Готовність працювати над собою і своїми моральними якостями.
- Усвідомлення себе членом колективу.
- Усвідомлення своєї відповідальності за домашніх улюбленців.

<i>Учень / учениця:</i>	МОВНА ЛІНІЯ	МОВНА ЛІНІЯ
<p>добирає стиль мовлення відповідно до мети, потреб і умов спілкування</p> <p>виокремлює в тексті мікротеми</p> <p>поєднує інформацію, подану в різні способи (словесну, графічну, числову тощо) у межах одного або кількох текстів</p> <p>розпізнає основні виражальні засоби, використовує окремі з них</p> <p>висловлює власні почуття, враження, викликані прочитаним, своє ставлення до зображених у тексті людей, подій, ситуацій, явищ тощо</p> <p>складає та оформлює власне висловлення</p>	<p>• Відмінювання іменників I відміни.</p> <p>• Відмінювання іменників II відміни.</p> <p>• Букви <i>-а (-я), -у (-ю)</i> в закінченнях родового відмінка однини іменників чоловічого роду II відміни.</p> <p>• Відмінювання іменників III відміни.</p> <p>• Відмінювання іменників IV відміни.</p> <p>• Особливості написання іменників у кличному відмінку (<i>узагальнення; практично</i>).</p> <p>• Відмінювання іменників, що мають форму тільки множини.</p> <p>• Написання та відмінювання імен по батькові, прізвищ.</p> <p>• Букви <i>е, и, і</i> в суфіксах: <i>-ив(о), -ев(о); -ечок, -ечк-, -шчок, -ичк-; -ини(я), -ени(я), -ини(я), -ен(я)</i>.</p> <p>• Написання <i>не</i> з іменниками.</p> <p>• Правопис складних іменників (<i>повторення і</i></p>	<p>• Розпізнавання, виписування та групування іменників за певними ознаками.</p> <p>• Визначення відмінка, відміни, групи іменників.</p> <p>• Розбір іменника як частини мови.</p> <p>• Розбір іменників за будовою.</p> <p>• Утворення граматичних форм іменників.</p> <p>• Утворення складних іменників.</p> <p>• Визначення в слові орфограм, обґрунтування написання слова, записування правильно слів з вивченими орфограмами.</p> <p>• Добирання прикладів іменників з тією самою орфограмою.</p> <p>• Складання словникових диктантів для взаємоперевірки.</p> <p>• Лінгвістичне мінідослідження.</p> <p>• Створення «хмари слів» до певної групи іменників чи підтеми.</p> <p>• Доповнення речень</p>

<p>згідно з ustalеними орфографічними, граматичними нормами</p> <p>пояснює окремі виправлення з урахуванням вивчених правил</p> <p>добирає доречні засоби мовної виразності для оформлення власного висловлення</p> <p>визначає способи виправлення помилок у власному мовленні</p> <p>вирізняє морфологічні явища у своєму та чужому мовленні, пояснює їх суть</p> <p>творчо використовує морфологічні засоби, обираючи із запропонованих варіантів доречні нестандартні рішення, обґрунтовуючи зроблений вибір</p> <p>урізноманітнює власне мовлення завдяки роботі із словниками та довідковими джерелами</p>	<p>поглиблення).</p> <p>ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Що може розказати про іменник його закінчення? 2. У чому особливість і краса кличного відмінка? 3. Від чого залежить написання <i>не</i> з іменниками? 4. Від чого залежить написання складних іменників? 	<p>іменниками в правильній граматичній формі.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Розв'язання ситуаційних завдань, пов'язаних з уживанням іменників. • Робота зі словником. <p>МОВЛЕННЄВА ЛІНІЯ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Аналізування, оцінювання тексту. • Відповіді на запитання за змістом прочитаного чи почутого. • Редагування речень, у яких допущено граматичні помилки. • Складання речень з опорними словами та певного змісту. • Складання усного висловлення, пов'язаного з конкретною життєвою ситуацією (з використанням певних морфологічних засобів та обґрунтуванням свого вибору). • Складання висловлень з іменниками певної групи (наприклад, іменниками IV відміни <i>лисеня, деченя, левеня</i>; назвами міст у формі множини). • Складання висловлення на основі інформації, поданої в різні способи (словесної, графічної тощо). • Створення та розв'язування кроссенсів (за вивченим матеріалом). • Обмін думками на теми, пов'язані із ціннісними орієнтирами. • Виконання проєкту (наприклад, мініжурнал
--	--	---

		<p>«Іменню»). Колективне вдосконалення написаного, виправлення помилок.</p> <p>Урок розвитку мовлення Усний твір-опис приміщення на основі особистих вражень або за картиною в художньому стилі.</p>
--	--	---

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Вид навчальної діяльності
<p>МОРФОЛОГІЯ. ОРФОГРАФІЯ</p> <p>Прикметник</p> <p><u>Ціннісні орієнтири</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Почуття поваги до рідного краю, народу. Плекання українських національних цінностей. • Збереження та примноження родинних цінностей, забезпечення єдності поколінь. • Сформованість естетичних почуттів, уявлень і знань про прекрасне в житті та мистецтві. • Почуття відповідальності, вимогливості до себе, дисциплінованості, старанності, наполегливості. • Співпереживання, взаємоповага і взаємодопомога. • Усвідомлення необхідності фінансової грамотності, важливості раціонального використання коштів. 		
<p><i>Учень / учениця:</i></p> <p>унаочнює та візуалізує почуте повідомлення, використовуючи різні засоби (малюнки, схеми, таблиці, комікси тощо) для відтворення змісту, структурування інформації</p> <p>аргументовано зіставляє почуте із</p>	<p style="text-align: center;">МОВНА ЛІНІЯ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. • Групи прикметників за значенням: якісні, відносні, присвійні. Перехід прикметників з однієї групи в іншу. • Ступені порівняння якісних прикметників (загальне значення, творення). 	<p style="text-align: center;">МОВНА ЛІНІЯ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Розпізнавання, виписування та групування прикметників за певними ознаками. • Обґрунтування належності прикметників до груп за значенням. • Визначення в реченні синтаксичної ролі прикметника. • Розбір прикметника як частини мови.

<p>життєвим досвідом</p> <p>розпізнає основні виражальні засоби, використовує окремі з них</p> <p>розрізняє тексти різних стилів і типів</p> <p>проектує власну поведінку в ситуаціях, подібних до тих, що зображено в тексті</p> <p>переказує зміст тексту в різний спосіб відповідно до завдання</p> <p>створює письмові тексти визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід</p> <p>складає та оформлює власне висловлення згідно з усталеними орфографічними, граматичними нормами</p> <p>добирає доречні засоби мовної виразності для оформлення власного висловлення</p> <p>створює невеликі типові повідомлення на спеціальних (захищених) цифрових сервісах і в соціальних</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Повні й короткі форми прикметників. • Відмінювання прикметників. Прикметники твердої і м'якої груп. • Творення прикметників; перехід прикметників в іменники (<i>практично</i>). • Особливості творення присвійних прикметників. • Букви <i>е, о, и, і</i> в прикметникових суфіксах -<i>ев-</i> (-<i>ев-</i>), -<i>ов-</i>, -<i>ичн-</i>, -<i>ічн-</i> (-<i>ічн-</i>). • Написання прикметників із суфіксами: -<i>еньк-</i>, -<i>есеньк-</i>, -<i>ісіньк-</i>, -<i>юсіньк-</i>, -<i>ськ-</i>, -<i>зьк-</i>, -<i>цьк-</i>. • Написання <i>не</i> з прикметниками. • Написання <i>и і ни</i> у прикметниках. • Написання складних прикметників разом і з дефісом. • Написання прізвищ прикметникової форми. <p>ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Яка роль прикметників у мовленні? 2. Що спільного між іменниками й прикметниками? 3. Коли вживаємо прикметники з пестливими суфіксами? 4. Що потрібно зробити, щоб прикметник з означення перетворився на присудок і навпаки? 5. За допомогою якого способу творення з'являється найбільше прикметників? Доведіть. 	<ul style="list-style-type: none"> • Розбір прикметників за будовою. • Визначення способу творення прикметників. • Складання словникових диктантів з правопису прикметників. • Визначення в слові орфограм, обґрунтування написання, записування правильно слів з вивченими орфограмами. • Лінгвістичне мінідослідження. • Створення синонімічних рядів прикметників. • Творення прикметників різними способами, зокрема творення присвійних і складних прикметників. • Творення ступенів порівняння прикметників. • Створення «хмари слів-прикметників» на означення якогось іменника (пори року, куточка природи). • Створення постерів, слайдів, відеороликів («Прикметникові наголоси», «<i>и і ни</i> у прикметниках»). • Розв'язання ситуаційних завдань, пов'язаних з уживанням прикметників. • Доповнення речень прикметниками в правильній граматичній формі. • Робота зі словником. • Ігри зі словами (вікторини, конкурси). <p>МОВЛЕННЄВА ЛІНІЯ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Аналізування, інтерпретація тексту.
---	--	---

<p>мережах</p> <p>знаходить і виправляє недоліки та помилки в змісті, будові й мовному оформленні власних висловлень</p> <p>пояснює окремі виправлення з урахуванням вивчених правил</p> <p>аналізує зміст написаного з погляду цілісності та повноти викладу</p> <p>вирізняє морфологічні явища у своєму та чужому мовленні, пояснює їх суть</p> <p>творчо використовує мовні засоби, обираючи із запропонованих варіантів доречні нестандартні рішення, обґрунтовуючи зроблений вибір</p>	<p>МОВЛЕННЄВА ЛІНІЯ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Особливості будови опису природи. Сполучення в одному тексті різних типів мовлення (розповіді й опису). 	<ul style="list-style-type: none"> • Аудіювання текстів з прикметниками вищого і найвищого ступенів порівняння. • Відповіді на запитання за змістом прочитаного чи почутого. • Складання речень із прикметниками за картиною. • Редагування речень, у яких допущено граматичні та лексичні помилки (з коментуванням і без). • Складання усного висловлення, пов'язаного з конкретною життєвою ситуацією (з використанням певних морфологічних засобів та обґрунтуванням свого вибору). • Поширення речень прикметниками-епітетами. • Написання творів-описів з використанням прикметників-епітетів (з обґрунтуванням свого вибору). • Складання лінгвістичного есе (наприклад, «Прикметник – творча частина мови», «Як з'явилося моє прізвище?»). • Складання тексту реклами з використанням прикметників різних ступенів порівняння. • Складання і розігрування діалогів з використанням прикметників певної тематичної групи («Кольорова Україна», «Мої улюблені книги»). • Обмін думками на теми, пов'язані із ціннісними
---	--	---

		<p>орієнтирами.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Виконання проєкту (наприклад, створення мультимедійної презентації «Як розпоряджатися власними грошима» з використанням прикметників різних ступенів порівняння, складних і присвійних прикметників). <p>Уроки розвитку мовлення</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Докладний усний переказ художнього тексту розповідного характеру з елементами опису природи. 2. Докладний письмовий переказ тексту, що містить опис природи. Редагування тексту переказу. 3. Аналіз письмового переказу. 4. Написання твору-опису природи в художньому стилі на основі особистих вражень або за картиною на матеріалі відомих полотен українських пейзажистів. Редагування твору-опису.
--	--	---

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Вид навчальної діяльності
-------------------------------	---	---------------------------

МОРФОЛОГІЯ. ОРФОГРАФІЯ

Числівник

Ціннісні орієнтири

- Потреба дотримуватися свого слова, керуватися принципом єдності слова і діла.
- Усвідомлення взаємозалежності людини та природи. Потреба в оздоровленні довкілля.
- Усвідомлення необхідності фінансової грамотності, застосування математичних знань у реальному житті, вміння працювати із числовою інформацією.
- Ощадливість, раціональне використання коштів, вміння планувати витрати.
- Прагнення поглиблювати уявлення про цілісну наукову картину світу для суспільно-технологічного розвитку.

<i>Учень / учениця:</i>	МОВНА ЛІНІЯ	МОВНА ЛІНІЯ
<p>розпізнає наявні в почутому повідомленні факти й судження</p> <p>формулює тему та основну думку тексту</p> <p>створює текст за визначеними характеристиками на основі певної графічної інформації (діаграми, графіка тощо)</p> <p>створює письмові тексти визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід</p> <p>складає та оформлює власне висловлення згідно з усталеними орфографічними, граматичними нормами</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. • Числівники кількісні і порядкові. Числівники прості, складні та складені. • Розряди кількісних числівників: на означення цілих чисел, дробові, збірні. Неозначені числівники. • Відмінювання числівників на означення цілих чисел. • Відмінювання дробових числівників. • Відмінювання збірних числівників. • Відмінювання порядкових числівників • Написання разом порядкових числівників із <i>-сотий, -тисячний, -мільйонний, -мільярдний</i>. • М'який знак на кінці числівників і перед закінченням у непрямих відмінках. 	<ul style="list-style-type: none"> • Розпізнавання, виписування та групування числівників за певними ознаками. • Обґрунтування належності числівників до груп за значенням та будовою. • Визначення в реченні синтаксичної ролі числівника. • Розбір числівника як частини мови. • Відмінювання числівників (утворення відмінкових форм). • Записування цифр у реченнях і текстах словами (числівниками). • Вибір відмінкової форми числівника в реченні. • Вибір форми іменника у сполученні із числівником. • Визначення в слові орфограм, обґрунтування написання слова, записування правильно слів з вивченими орфограмами. • Лінгвістичне

<p>створює невеликі типові повідомлення на спеціальних (захищених) цифрових сервісах і в соціальних мережах</p> <p>знаходить і виправляє недоліки та помилки в змісті, будові й мовному оформленні власних висловлень</p> <p>пояснює окремі виправлення з урахуванням вивчених правил</p> <p>дискутує в онлайн-середовищі на знайомі теми</p> <p>порівнює позиції учасників дискусії</p> <p>толерантно обстоює власну позицію, звертає увагу на спільні й різні думки учасників дискусії</p> <p>дотримується засад академічної доброчесності під час онлайн-взаємодії</p> <p>вирізняє морфологічні явища у своєму та чужому мовленні, пояснює їх суть</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Узгодження кількісних числівників з іменниками. • Правильне вживання числівників на позначення дат і часу. <p style="text-align: center;">ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Чому людина не може обійтися без числівників? 2. Як розвиток числівників пов'язаний із розвитком суспільства? 3. Чим кількісні числівники відрізняються від порядкових? 4. Чи можемо змінювати числівники за числами? Якщо так, то які саме числівники? 5. Як правильно відповідати на запитання «Котра година?» 	<p>мінідослідження.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Виправлення помилок у написанні числівників (з коментуванням). • Доповнення речень числівниками та іменниками в правильній граматичній формі. • Добирання прислів'їв, приказок, фразеологізмів із числівниками. • Створення постерів, слайдів, відеороликів («Відмінювання числівників», «Позначення часу», «Числівник + іменник»). • Ігри зі словами, вікторини, конкурси. <p style="text-align: center;">МОВЛЕННЄВА ЛІНІЯ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Виразне читання вголос науково-популярного тексту та розкладу дзвінків (руху транспорту), у яких вжито числівники; обґрунтування ролі числівників у цих текстах. • Відповіді на запитання за змістом прочитаного чи почутого. • Складання речень із числівниками (зокрема речень із використанням фразеологізмів, до складу яких входять числівники). • Редагування речень, у яких допущено граматичні помилки (з коментуванням і без). • Складання усного висловлення, пов'язаного з конкретною життєвою ситуацією. • Проведення в онлайн-
---	---	---

		<p>середовищі дискусії про фінансові заощадження з дотриманням засад академічної доброчесності.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Створення тексту за визначеними характеристиками на основі певної графічної інформації (діаграми, графіка тощо). • Обмін думками на теми, пов'язані із ціннісними орієнтирами. • Створення інформаційного допису типу оголошення про певну подію з використанням числівників на позначення дат і часу для розміщення в соцмережі. Редагування допису. • Складання і розігрування діалогу з використанням числівників. • Складання списку потрібних для родини на тиждень продуктів із зазначенням кількості та цін з додержанням правил узгодження числівників з іменниками. • Розповідь «Мій родовід» із використанням дат народження членів родини. • Пошук інформації та підготовка повідомлення щодо історії числівників. • Виписування з підручника історії речень із датами, а з підручника географії – речень із кількісними даними (чисельність населення, розміри території тощо) та заміна цифр словами. • Виконання проєкту (наприклад, створення
--	--	--

		<p>мультимедійної презентації «Школа майбутнього» з елементами опису приміщення та використанням числівників для позначення кількості поверхів, класних кімнат, технічних засобів тощо).</p> <p>Урок розвитку мовлення Аудіювання повідомлення, яке містить багато числівників, у тому числі розпізнавання в ньому фактів і суджень.</p>
--	--	---

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Вид навчальної діяльності
<p>МОРФОЛОГІЯ. ОРФОГРАФІЯ</p> <p>Займенник</p> <p><u>Ціннісні орієнтири</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Любов до свого народу, усвідомлення потреби в збереженні та примноженні духовного багатства народу. • Усвідомлення цінності людини, повага людської гідності. Повага до осіб, які гідно реалізують громадянські права та обов'язки. Розуміння своїх прав і обов'язків. • Потреба поводитися ввічливо, культурно, дотримуватись етикетних норм. • Усвідомлення необхідності дотримання правил безпечного спілкування, обміну інформацією в соціальних мережах. • Уміння відмовлятися від пропозицій, які загрожують життю і здоров'ю. • Розуміння явищ природи, знання народних прикмет. 		
<p><i>Учень / учениця:</i></p> <p>вичерпно відповідає на запитання за змістом почутого повідомлення</p> <p>формулює запитання, щоб уточнити розуміння почутого</p>	<p>МОВНА ЛІНІЯ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. • Розряди займенників за значенням: особові, зворотний, присвійні, вказівні, питальні, відносні, 	<p>МОВНА ЛІНІЯ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Розпізнавання, виписування та групування займенників за певними ознаками. • Визначення в реченні синтаксичної ролі займенника. • Розбір займенника як

<p>повідомлення</p> <p>знаходить у тексті відому і нову інформацію</p> <p>висловлює власні почуття, враження, викликані прочитаним, своє ставлення до зображених у тексті людей, подій, ситуацій, явищ тощо</p> <p>представляє текстову інформацію, використовуючи різні способи і засоби візуалізації змісту</p> <p>записує власні міркування або інформацію з інших джерел</p> <p>створює письмові тексти визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід</p> <p>складає та оформлює власне висловлення згідно з усталеними орфографічними, граматичними нормами</p> <p>знаходить і виправляє недоліки та помилки в змісті, будові й мовному оформленні власних висловлень</p>	<p>заперечні, означальні й неозначені.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Особливості визначення розряду займенників <i>його, її, їх</i> (практично). • Відмінювання займенників усіх розрядів. • Приставний <i>н</i> у формах особових і вказівних займенників. • Типові помилки у вживанні займенників. • Уживання займенника <i>ви</i> у ввічливому значенні для звертання до однієї особи. • Написання разом і з дефісом неозначених займенників. • Правопис заперечних займенників. • Наголошування займенників <i>мій, твій, свій, той, цей, весь</i> у непрямих відмінках (практично). • Використання займенників для зв'язку речень у тексті (практично). <p>ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Чому займенник має таку назву? 2. Чому займенники об'єднано в окрему частину мови, а не віднесено до іменників чи прикметників? 3. Якими ознаками займенник подібний до іменника (прикметника, числівника)? 4. Чим особові займенники відрізняються від усіх інших розрядів займенників? 	<p>частини мови.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Відмінювання займенників. • Вибір форми займенника в реченні. • Лінгвістичне мінідослідження (наприклад, «Чому Я – займенник?»). • Перебудова речень (заміна питальних займенників відносними). • Утворення заперечних і неозначених займенників. • Добирання фразеологізмів (прислів'їв, приказок) із займенниками. • Визначення в слові орфограм, обґрунтування написання слова, записування правильно слів з вивченими орфограмами. • Розв'язання ситуаційних завдань, пов'язаних із неправильним уживанням займенників. • Ігри зі словами, вікторини, конкурси. <p>МОВЛЕННЄВА ЛІНІЯ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Аудіювання і читання мовчки текстів, що містять займенники; з'ясування ролі займенників у цих текстах. • Аналізування, інтерпретація тексту. • Складання запитань та відповіді на запитання за змістом прочитаного чи почутого. • Складання речень із визначеними займенниками та певного змісту. • Редагування речень, у яких
---	---	--

<p>пояснює окремі виправлення з урахуванням вивчених правил</p> <p>добирає доречні засоби мовної виразності для оформлення власного висловлення</p> <p>виокремлює та розрізняє мовні одиниці різних рівнів (речення, слово, форми слова)</p> <p>вирізняє морфологічні явища у своєму та чужому мовленні, пояснює їх суть</p>		<p>допущено помилки у вживанні займенників (з коментуванням).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Складання усного висловлення, пов'язаного з конкретною життєвою ситуацією. • Складання письмових мінівисловлень (реплік), які містять відмову від пропозиції, що загрожує життю або здоров'ю людини, з використанням заперечних займенників. • Складання листівки на паперових або електронних носіях із запрошенням на урочисту подію (день відкриття школи, ювілей першої вчительки) з використанням займенників, що належать до різних розрядів. • Складання висловлення з використанням займенників для зв'язку речень. • Складання діалогів-розпитувань у сімейному колі на побутові теми з використанням питальних і відносних займенників (наприклад: «Як минув день», «Як провести вихідний»). • Складання діалогу з використанням займенника <i>ви</i> у ввічливому значенні та слів мовленнєвого етикету. • Складання усного висловлення, пов'язаного з конкретною життєвою ситуацією. • Передавання тексту графічно (схема, таблиця тощо).
--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> • Обмін думками на теми, пов'язані із ціннісними орієнтирами. • Виконання проєкту. <p>Уроки розвитку мовлення</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Написання твору розповідного характеру з елементами роздуму в художньому стилі з використанням займенників, що належать до різних розрядів. Редагування твору. 2. Аналіз письмового твору. 3. Написання есе світоглядного змісту (орієнтовні теми: «Право на повагу до гідності», «У чому полягає гідність людини», «Чому не можна принижувати людську гідність»). Редагування есе.
--	--	--

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Вид навчальної діяльності
<p>ПОВТОРЕННЯ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ ВИВЧЕНОГО В 6 КЛАСІ</p> <p><u>Ціннісні орієнтири</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Усвідомлення необхідності діяти відповідно до суспільних вимог і норм як соціальних цінностей. • Толерантність як ознака високого духовного розвитку. • Уміння помічати красу навколишнього світу (рідного краю). 		
<p><i>Учень / учениця:</i></p> <p>формулює запитання, щоб уточнити розуміння почутого повідомлення</p> <p>обґрунтовує достовірність, повноту</p>	<p style="text-align: center;">МОВНА ЛІНІЯ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Лексикологія. • Фразеологія. • Словотвір та орфографія. • Морфологія та орфографія. 	<p style="text-align: center;">МОВНА ЛІНІЯ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Розпізнавання, виписування слів указаної лексичної групи, частини мови, граматичної форми, утворених певним способом тощо. • Тлумачення лексичного значення вжитих у реченнях

<p>інформації, у разі потреби звертаючись до відповідних джерел, доречно цитуючи окремі фрагменти почутого повідомлення</p> <p>використовує потрібні вербальні та невербальні засоби для збагачення міжособистісної комунікації позитивними емоціями, створення комфортної атмосфери спілкування, спонукання співрозмовників до певних дій</p> <p>знаходить у тексті відому і нову інформацію</p> <p>піддає сумніву інформацію з тексту на підставі розрізнення фактів і суджень про факти</p> <p>формулює тему та основну думку тексту</p> <p>записує власні міркування або інформацію з інших джерел</p> <p>створює письмові тексти визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету,</p>		<p>(текстах) слів і фразеологізмів.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Пояснення значення фразеологізмів (прислів'їв, приказок, крилатих висловів). • Виділення у слові значущих частин. • Визначення способу творення слова. • Утворення слів вивченими способами. • Визначення в словах змін приголосних. • Відмінювання слів вивчених частин мови. • Утворення граматичних форм слів вивчених частин мови. • Доповнення речень словами в правильній граматичній формі. • Визначення в реченні синтаксичної ролі слів певної частини мови. • Визначення в слові орфограм, обґрунтування написання слів, записування правильно слів з вивченими орфограмами. <p>МОВЛЕННЄВА ЛІНІЯ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Аналіз та оцінювання прочитаного чи прослуханого тексту. • Відповіді на запитання за змістом прочитаного чи почутого. • Зіставлення прочитаного із зображенням на ілюстрації. • Складання речень і висловлень зі словами певної лексичної групи та фразеологізмами (з
--	--	---

<p>адресата, власний життєвий досвід</p> <p>добирає доречні засоби мовної виразності для оформлення власного висловлення</p> <p>виокремлює та розрізняє мовні одиниці різних рівнів (текст, речення, слово, форми слова)</p> <p>вирізняє мовні явища у своєму та чужому мовленні, пояснює їх суть</p>		<p>обґрунтуванням свого вибору).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Редагування речень, у яких допущено лексичні чи граматичні помилки (з коментуванням). • Обмін думками на теми, пов'язані із ціннісними орієнтирами. • Складання текстів указаної тематики та з використанням визначених слів.
---	--	--

ПРИКІНЦЕВА ЧАСТИНА

Види, форми та способи оцінювання результатів навчання

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є поточне та підсумкове (тематичне, семестрове, річне).

Поточне та підсумкове оцінювання здійснюють відповідно до цієї модельної навчальної програми із застосуванням таких основних форм і способів:

усної (зокрема шляхом індивідуального, групового та фронтального опитування);

письмової (зокрема шляхом виконання самостійних і контрольних робіт, тестування, організації роботи з текстами тощо);

цифрової (зокрема шляхом тестування в електронному форматі);

практичної (зокрема шляхом організації виконання різних видів досліджень, навчальних проєктів тощо).

У рамках академічної свободи педагогічні працівники здійснюють вибір форм, змісту та способу оцінювання залежно від дидактичної мети.